

Sygn. akt V ACa 231/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział V Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Katarzyna Przybylska (spr.)
Sędziowie:	SA Maria Sokołowska SO del. Rafał Terlecki
Protokolant:	sekr. sąd. Magdalena Tobiasz-Ignatowicz

po rozpoznaniu w dniu 17 maja 2013 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B.

przeciwko E. Ż. i J. Ż.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 19 października 2012 r. sygn. akt VIII GC 125/12

uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w zakresie czynności podjętych na rozprawie w dniu 19 października 2012 roku i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w B., pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt V ACa 231/13

UZASADNIENIE

Powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B. domagał się zasądzenia solidarnie od pozwanych E. Ż. i J. Ż. kwoty 156 498,77 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwot i dat wskazanych w pozwie, podając że w ramach prowadzonej działalności gospodarczej pozwani zakupili od powoda towary i nie zapłacili ceny.

Nakazem zapłaty z dnia 24 maja 2012 r. sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwani złożyli sprzeciw, w którym zaskarżyli nakaz zapłaty w całości, podnosząc iż w okresie 2011-2012 nabywali od powoda surowiec do produkcji spodów obuwia, jednakże część dostaw obejmowała towar złej jakości, niezgodny z umową, co spowodowało u pozwanych olbrzymie straty.

Wyrokiem z dnia 19 października 2012r. Sąd Okręgowy w B. zasądził od pozwanych na rzecz powoda solidarnie kwotę 156 498,77 zł z ustawowymi odsetkami od kwot i dat wymienionych w wyroku oraz zasądził od pozwanych na rzecz powoda solidarnie kwotę 11.442 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił w niniejszej sprawie, że w ramach prowadzonej działalności gospodarczej pozwani zakupili od powoda towar objęty fakturami: VAT Nr (...) z dnia 2 listopada 2011 r., VAT Nr (...) z dnia 4 listopada 2011 r., VAT Nr (...) z dnia 16 listopada 2011 r., VAT Nr (...) z dnia 1 grudnia (...), VAT Nr (...) z dnia 2 grudnia 2011r. i VAT Nr (...) z dnia 8 lutego 2012 r. Towar wyszczególniony w powyższych fakturach pozwani odebrali bez żadnych zastrzeżeń. Pozwani nie składali żadnych reklamacji co do ilości i jakości odebranego towaru. Terminy płatności za towar powód określił we wskazanych fakturach. W dniu 30 kwietnia 2012 r. powód wezwał pozwanych do zapłaty kwoty 156 498,77 zł, wskazując że powyższa kwota stanowi należność za towary zakupione u powoda według podanych faktur VAT. Pozwani nie dokonali zapłaty za odebrany towar.

W rozważaniach prawnych Sąd Okręgowy wskazał, że w strony związane były umową sprzedaży, czego żadna z nich nie kwestionowała w toku procesu, a ponadto każda z dołączonych do pozwu faktur zawierała oznaczenie terminu spełnienia świadczenia, w związku z czym obowiązkiem pozwanych było wykonanie zobowiązania najpóźniej w ostatnim dniu jego upływu.

Sąd Okręgowy zauważył, że w sprzeciwie pozwani nie kwestionowali zarówno samego faktu wykonania umowy przez powoda, jak i wysokości dochodzonego roszczenia. Pozwani postawili w sprzeciwie jedynie zarzut, że dostarczony przez powoda surowiec był wadliwy, który jednakże okazał się nieskuteczny, co zdaniem Sądu Okręgowego oznacza, iż pozwani nie zwolnili się z obowiązku zapłaty ceny za zakupiony od powoda towar.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł zgodnie z art. 98 k.p.c.

Od powyższego wyroku wnieśli apelację pozwani, zarzucając:

1) błąd dotyczący ustaleń faktycznych, będący wynikiem nieprawidłowej oceny dowodów, przeprowadzonej z naruszeniem postępowania tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez :

- przyjęcie za ustalony fakt, iż miała miejsce dostawa towaru w na podstawie faktur (...) z dnia 2 listopada 2011 r., (...) z dnia 4 listopada 2011r., (...) z dnia 16 listopada 2011 r., (...) z dnia 1 grudnia 2011r., (...) z dnia 2 grudnia 2011r., i (...) z dnia 8 lutego 2012 r.;
- przyjęcie za dowiedziony fakt odebrania bez zastrzeżeń pod względem ilościowym i jakościowym według w/w faktur;

2) naruszenie prawa pozwanych do przedstawienia swoich dowodów poprzez: uniemożliwienie przesłuchania zarówno samych pozwanych w charakterze świadków jak też wskazanych przez pozwanego świadków, zarówno pracowników pozwanego jak też nabywców / 3 hurtownie /;

3) naruszenie prawa pozwanych do przesłuchania w charakterze strony.

Skarżący domagali się zmiany zaskarżonego wyroku w punkcie pierwszym poprzez oddalenie powództwa w całości oraz w punkcie drugim poprzez zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów postępowania według norm przepisanych, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji i zasądzenia od powoda na rzecz pozwanych kosztów postępowania odwoławczego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powodowie domagali się oddalenia apelacji w całości oraz zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanych zasługuje na uwzględnienie.

Podniesiony w apelacji zarzut nieważności postępowania, którego zasadności skarżący upatrywali w uniemożliwieniu im uczestniczenia w istotnej części postępowania zasługuje na uwzględnienie i skutkuje uchyleniem wyroku i zniesieniem postępowania.

Rozważając powyższy zarzut trzeba mieć na uwadze, że nieważność postępowania w myśl art. 379 pkt 5 k.p.c. zachodzi wówczas, gdy strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw. Pojęcie to jest bardzo ogólne, w orzecznictwie zatem przyjmuje się, iż pozbawienie strony możliwości obrony swoich praw polega na tym, że z powodu wadliwych czynności procesowych sądu lub strony przeciwnej nie mogła ona brać i nie brała udziału nie tylko w toku całego postępowania, ale także w jego istotnej części, przy czym chodzi o całkowite faktyczne pozbawienie możliwości obrony (por.: post. SN z dnia 28 listopada 2002r., II CKN 399/01).

Analizując, czy doszło do pozbawienia strony możliwości działania trzeba w pierwszej kolejności rozważyć, czy nastąpiło naruszenie przepisów procesowych, następnie ustalić, czy uchybienie to wpłynęło na możliwość strony do działania w postępowaniu, w końcu zaś ocenić, czy pomimo zaistnienia tych okoliczności strona mogła bronić swoich praw w procesie. Dopiero w razie kumulatywnego spełnienia wszystkich tych przesłanek można przyjąć, że strona została pozbawiona możliwości działania (vide: wyrok SN z dnia 28 marca 2008 r., V CSK 488/07, Lex 4243315).

Mając na uwadze powyższe zauważyć należy, że w sprawie niewątpliwie doszło do naruszenia przepisów postępowania, gdyż z art. 214 k.p.c. wynika, iż rozprawa ulega odroczeniu, jeżeli nieobecność strony jest wywołana m.in. znaną sądowi przeszkodą, której nie można przewyciężyć. Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego, które wprawdzie nie dotyczy niestawiennictwa strony w sądzie ze względu na awarię samochodu, lecz ze względu na stan zdrowia, to jednak wobec podobnego charakteru tych przyczyn aktualnym również dla powyższego przypadku, nieobecność strony z powodu choroby, potwierdzonej właściwym zaświadczeniem lekarskim i uniemożliwiającej stawienie się w sądzie, pociąga za sobą konieczność odroczenia rozprawy, zwłaszcza jeżeli strona nie jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, a rozprawa, w której nie może wziąć udziału, jest jedyną rozprawą w sprawie albo bezpośrednio poprzedzającą wydanie wyroku. Wydanie w takiej sytuacji orzeczenia powoduje nieważność postępowania na skutek pozbawienia strony możliwości obrony jej praw (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 1981 r., I PRN 8/81, OSNC 1981, nr 10, poz. 201, z dnia 18 listopada 1997 r., I CKU 175/97, Prok. i Pr. wkł. 1998, nr 5, poz. 36, z dnia 10 maja 2000 r., III CKN 416/98, OSNC 2000, nr 12, poz.220, z dnia 13 maja 2005 r., IV CK 620/04, niepubl., z dnia 20 grudnia 2005r., V CSK 64/05, niepubl. i z dnia 16 kwietnia 2008 r., V CSK 564/07).

Należy zatem podzielić stanowisko skarżących, że nieuwzględnienie przez Sąd pierwszej instancji faktu, że wskutek okoliczności niezależnych od pozwanych nie mogli oni stawić się na wyznaczony termin rozprawy spowodowało naruszenie art. 214 k.p.c. W aktach sprawy zamieszczona została bowiem notatka służbowa, z której wynika, że w dniu ostatniej rozprawy pozwani uprzedzili, iż wobec awarii samochodu nie dojadą do budynku Sądu w czasie umożliwiającym wzięcie udziału w rozprawie.

Trzeba przyznać rację pozwany, że była to przeszkoda, która odebrała im możliwość uczestniczenia w istotnej dla nich części postępowania, zakończonej wydaniem wyroku. Wymaga podkreślenia, że na tej rozprawie zostały oddalone wszystkie wnioski dowodowe zgłoszone przez pozwanych w toku postępowania.

Reasumując, zarzut, że doszło w przedmiotowym postępowaniu do nieważności postępowania na skutek pozbawienia pozwanych możliwości obrony ich praw należało uznać za uzasadniony. W konsekwencji, ze względu na skutki stwierdzonej nieważności postępowania przed Sądem Okręgowym bezprzedmiotowa stała się ocena zasadności pozostałych zarzutów.

Z tych przyczyn Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 2 k.p.c. w związku z art. 379 pkt 5 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.